

Ενιαίο Εργατικό Μέτωπο ενάντια στο φασισμό, του Λ. Τρότσκι (1931)

Με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα κατά του Φασισμού και του Αντισημιτισμού δημοσιεύουμε το γράμμα του Τρότσκι, λίγο πριν την άνοδο του ναζισμού στην εξουσία, όπου προτείνει στους εργάτες την τακτική του ενιαίου μετώπου για να αντιμετωπίσουν τους ναζί

Γράμμα στο Γερμανό κομμουνιστή εργάτη, μέλος του Γ.Κ.Κ.

Η Γερμανία περνάει τώρα μια από κείνες τις μεγάλες ιστορικές ώρες από τις οποίες θα εξαρτηθεί η τύχη του γερμανικού λαού, η τύχη της Ευρώπης και σε σημαντικό βαθμό η τύχη ολόκληρης της ανθρωπότητας για δεκάδες χρόνια. Αν τοποθετήσει κανείς μια σφαίρα στην κορυφή μιας πυραμίδας, τότε το παραμικρότερο σπρώξιμο μπορεί να την κάνει να κυλήσει είτε δεξιά είτε αριστερά. Σε μια τέτοια κατάσταση πλησιάζει τώρα από ώρα σε ώρα η Γερμανία. Υπάρχουν δυνάμεις που θέλουν να κυλήσει η σφαίρα προς τα δεξιά και να σπάσει τη ραχοκοκαλιά της εργατικής τάξης. Υπάρχουν δυνάμεις που επιθυμούν να μείνει η σφαίρα στην κορυφή. Αυτό είναι ουτοπία. Η σφαίρα δεν μπορεί να κρατηθεί στην κορυφή της πυραμίδας. Οι κομμουνιστές θέλουν γη σφαίρα να κυλήσει αριστερά και να σπάσει τη ράχη του καπιταλισμού. Αλλά δεν φτάνει να θέλεις. Πρέπει να ξέρεις πως. Ας στοχαστούμε ήρεμα ακόμα μια φορά: Είναι σωστή ή λαθεμένη η πολιτική που ακολουθεί αυτή τη στιγμή η Κεντρική Επιτροπή του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος;

Τι θέλει ο Χίτλερ;

Οι φασίστες δυναμώνουν πολύ γρήγορα. Οι κομμουνιστές αναπτύσσονται κι αυτοί, αλλά πιο αργά. Το δυνάμωμα των δύο άκρων δείχνει πως η σφαίρα δεν μπορεί να κρατηθεί στην κορυφή της πυραμίδας. Η γρήγορη ανάπτυξη των φασιστών σημαίνει ότι η

σφαίρα μπορεί να κυλήσει δεξιά. Κι αυτός είναι ένας κίνδυνος πελώριος.

Ο Χίτλερ βεβαιώνει εμφαντικά ότι είναι εναντίον ενός πραξικοπήματος. Για να στραγγαλίσει τη δημοκρατία μια για πάντα, θέλει να φτάσει στην εξουσία μονάχα από το δημοκρατικό δρόμο. Μπορεί να τον πιστέψει κανείς στα σοβαρά;

Σίγουρα, αν οι φασίστες μπορούσαν να υπολογίζουν ότι με τον ειρηνικό δρόμο θα επιτύχουν σης προσεχείς εκλογές την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων, ίσως να τον προτιμούσαν αυτό το δρόμο. Αλλά, στην πραγματικότητα, αυτός ο δρόμος είναι αδιανόητος γι' αυτούς. Είναι βλακώδες να πιστεύει κανείς ότι οι ναζήδες θα αναπτύσσονται ασταμάτητα για μια απεριόριστη χρονική περίοδο όπως γίνεται τώρα. Αργά ή γρήγορα θα εξαντλήσουν την κοινωνική τους δεξαμενή. Ο φασισμός περικλείνει τόσο τρομερές αντιθέσεις ώστε πλησιάζει η στιγμή που θα σταματήσει η εισροή να αντισταθμίζει την εκροή. Αυτή τη στιγμή μπορεί να έρθει πολύ πριν να συγκεντρώσουν οι φασίστες γύρω τους πάνω από τους μισούς ψήφους. Και τότε δεν θα σταματήσουν, γιατί δεν θα 'χουν να περιμένουν τίποτε από κει και πέρα. Θ' αναγκαστούν να καταφύγουν στο πραξικόπημα.

Αλλά πέρα απ' όλα αυτά, ο δημοκρατικός δρόμος είναι κομμένος για τους φασίστες. Η υπέρμετρη ανάπτυξη των πολιτικών αντιθέσεων στη χώρα, η αχαλίνωτη ληστρική δράση των φασιστών σπρώχνουν αναπόφευκτα σε μια κατάσταση όπου όσο πιο πολύ θα πλησιάζουν οι φασίστες στην πλειοψηφία τόσο πιο πολύ θα θερμαίνεται η ατμόσφαιρα και τόσο πιο πλατιά θα αναπτύσσονται οι συγκρούσεις και οι αγώνες. Μ' αυτή την προοπτική ο εμφύλιος πόλεμος είναι αναπόφευκτος. Γι' αυτό το ζήτημα της κατάληψης της εξουσίας από τους φασίστες δεν θα λυθεί με την ψήφο, αλλά με τον εμφύλιο πόλεμο που προετοιμάζουν και προκαλούν οι φασίστες.

Μπορούμε να υποθέσουμε, έστω και για μια στιγμή, ότι τούτη την πιθανότητα ο Χίτλερ και οι συμβουλάτορές του δεν την καταλαβαίνουν και δεν την προβλέπουν; Αυτό θα σήμαινε πως τους θεωρούμε χοντροκέφαλους. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο έγκλημα στην πολιτική από το να στηρίζεις τις ελπίδες σου στη βλακεία ενός ισχυρού αντίπαλου. Αν όμως ο Χίτλερ καταλαβαίνει πως ο δρόμος

για την εξουσία περνάει μέσα από τον πιο άγριο εμφύλιο πόλεμο, τότε οι λόγοι του για τον ειρηνικό δημοκρατικό δρόμο είναι μονάχα μια συγκάλυψη, ένα στρατήγημα. Και τότε ακόμα περισσότερο πρέπει να έχει κανείς τα μάτια του ορθάνοιχτα.

Τι κρύβεται πίσω από το στρατήγημα του Χίτλερ;

Ο υπολογισμός του είναι απλός και ολοφάνερος: θέλει ν' αποκοιμίσει τους αντιπάλους με τη μακροπρόθεσμη προοπτική της κοινοβουλευτικής ανάπτυξης των ναζιήδων για να τους πιάσει στον ύπνο και να τους καταφέρει ένα θανάσιμο χτύπημα την κατάλληλη στιγμή. Ακόμα είναι πολύ πιθανό, η αβροφροσύνη του Χίτλερ προς την κοινοβουλευτική δημοκρατία να τον βοηθήσει. στο προσεχές μέλλον, να στήσει κάποιο συνασπισμό με τον οποίο οι φασίστες θα αποκτήσουν τα πιο σημαντικά πόστα για να τα χρησιμοποιήσουν κατόπιν για το πραξικόπημά τους. Είναι ολοφάνερο ότι ένας συνασπισμός, ας υποθέσουμε, ανάμεσα στο κέντρο και τους φασίστες δεν θα είναι ένας σταθμός προς τη «δημοκρατική» λύση του προβλήματος, αλλά ένα βήμα προσέγγισης προς το πραξικόπημά τους κάτω από συνθήκες πιο ευνοϊκές για τους φασίστες.

Πρέπει να καταστρώσουμε βραχυπρόθεσμη προοπτική

Όλα αυτά σημαίνουν ότι η λύση -ακόμα και ανεξάρτητα από τις επιθυμίες του γενικού επιτελείου του φασισμού- μπορεί να ξεσπάσει μέσα στους λίγους προσεχείς μήνες, αν όχι και σε εβδομάδες. Τούτη η περίπτωση έχει τρομερή σημασία για την επεξεργασία μιας σωστής πολιτικής. Αν αφήσουμε τους φασίστες να πάρουν την εξουσία σε δύο ή τρεις μήνες, τότε ο αγώνας εναντίον τους τον ερχόμενο χρόνο θα είναι πού σκληρός παρά τούτο το χρόνο. Κάθε επαναστατικό σχέδιο που καταστρώνεται για δύο, τρία ή πέντε χρόνια θ' αποδειχτεί πως είναι μια αξιολύπητη και άτιμη φλυαρία, αν η εργατική τάξη, στους δύο τρεις ή πέντε προσεχείς μήνες, αφήσει τους φασίστες να πάρουν την εξουσία. Σε περιόδους επαναστατικών κρίσεων ο υπολογισμός του χρόνου στην πολιτική έχει την ίδια αποφασιστική σημασία που έχει και στις πολεμικές επιχειρήσεις.

Για να ξεκαθαρίσουμε τη σκέψη μας, ας πάρουμε ένα άλλο πιο

απομακρυσμένο παράδειγμα. Ο Ούγκο Ούρμπανς, που θεωρεί τον εαυτό του «αριστερό κομμουνιστή», διακηρύττει πως το Γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα έχει χρεοκοπήσει, ότι είναι πολιτικά νεκρό και προτείνει τη δημιουργία ενός νέου κόμματος. Αν ο Ούρμπανς είχε δίκιο, αυτό θα σήμαινε πως η νίκη των φασιστών είναι σίγουρη. Γιατί για τη δημιουργία ενός Κόμματος θα χρειαστούν χρόνια (κι αυτό δεν θα αποδείκνυε καθόλου ότι το κόμμα του Ούρμπανς θα ήταν τίποτα καλύτερο απ' το κόμμα του Ταίλμαν: όταν ο Ούρμπανς ήταν επικεφαλής στο κόμμα, δεν είχαν γίνει λιγότερα λάθη).

Ναι, αν οι φασίστες καταλάβουν πραγματικά την εξουσία αυτό θα σημάνει όχι μονάχα τη φυσική καταστροφή του Κομμουνιστικού Κόμματος, αλλά και μια αληθινή πολιτική χρεοκοπία του. Τα εκατομμύρια των γερμανών προλεταρίων δεν θα συγχωρούσαν ποτέ στην Κομμουνιστική Διεθνή και στο γερμανικό της τμήμα να υποστούν μια ατιμωτική ήττα στον αγώνα τους ενάντια στις συμμορίες της ανθρώπινης σκόνης. Γι' αυτό, κατά πάσα πιθανότητα, η κατάληψη της εξουσίας από του φασίστες θα σήμαινε πως είναι ανάγκη να δημιουργηθεί ένα νέο επαναστατικό κόμμα και, κατά πάσα πιθανότητα επίσης, μια Νέα Διεθνής. Η επικράτηση του φασισμού θα ήταν μια τρομερή ιστορική καταστροφή. Αλλά το να θεωρούμε σήμερα ότι όλα αυτά είναι **αναπόφευκτα**, αυτό μονάχα πραγματικοί λικβινταριστές μπορούν να το κάνουν, άνθρωποι που κάτω από ένα πέπλο από κούφιες φράσεις βιάζονται πραγματικά να συνθηκολογήσουν άναντρα πριν από τη μάχη και χωρίς μάχη. Μ' αυτήν την άποψη, εμείς οι Μπολσεβίκοι-Λενινιστές. που οι σταλινικοί μας λένε «τροτσκιστές», δεν έχουμε τίποτα το κοινό.

Πιστεύουμε ακλόνητα ότι η νίκη ενάντια στους φασίστες είναι δυνατή -όχι μετά την άνοδό τους στην εξουσία, όχι ύστερα από πέντε, δέκα ή είκοσι χρόνια κυριαρχίας τους. αλλά τώρα, κάτω από τις δοσμένες συνθήκες, στους προσεχείς μήνες και βδομάδες.

Ο Ταίλμαν θεωρεί αναπόφευκτη τη νίκη των φασιστών

Για τη νίκη είναι αναγκαία μια σωστή πολιτική. Αυτό σημαίνει πως χρειάζεται μια πολιτική προσαρμοσμένη στη σημερινή

κατάσταση, στο σημερινό συσχετισμό δυνάμεων, και όχι στην κατάσταση που μπορεί να αναπτυχθεί σ' ένα, δύο ή τρία χρόνια όταν το πρόβλημα της εξουσίας θα έχει ήδη κριθεί για μακρό διάστημα

Όλη η δυστυχία βρίσκεται στο γεγονός ότι η πολιτική της Κεντρικής Επιτροπής του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος, κατά ένα μέρος συνειδητά, κατά ένα άλλο μέρος ασυνείδητα, ξεκινάει από την παραδοχή πως η νίκη του φασισμού είναι αναπόφευκτη. Πραγματικά, στην έκκληση για το «Ενιαίο Κόκκινο Μέτωπο», που δημοσιεύτηκε στις 29 του Νοέμβρη του 1931, η Κεντρική Επιτροπή του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος ξεκινάει από την άποψη ότι είναι αδύνατο να νικήσουμε το φασισμό αν δεν νικήσουμε πρώτα τη σοσιαλδημοκρατία. Αυτή την ίδια άποψη την επαναλαμβάνει σε όλες τις αποχρώσεις της ο Ταίλμαν (γραμματέας του ΚΚΓ) στο άρθρο του. Η ιδέα αυτή είναι σωστή; Σε **ιστορική** κλίμακα είναι αναμφίβολα σωστή. Αλλά αυτό δεν σημαίνει καθόλου πως με τη βοήθεια αυτής της άποψης, δηλαδή με την απλή της επανάληψη, μπορεί κανείς να λύσει τα **σημερινά προβλήματα**. Η ιδέα αυτή, ορθή από την άποψη της επαναστατικής **στρατηγικής** παρμένης σαν σύνολο, μετατρέπεται σε ψέμα, και σε αντιδραστικό ψέμα μάλιστα, αν δεν μεταφραστεί στη γλώσσα της **τακτικής**.

Είναι σωστό ότι για να εξαφανιστεί η ανεργία και η αθλιότητα είναι αναγκαίο να καταστραφεί πρώτα ο καπιταλισμός. Ναι, είναι σωστό. Αλλά πρέπει να είσαι ο μεγαλύτερος βλάκας για να βγάλεις απ' όλα αυτά το συμπέρασμα, ότι δεν πρέπει να παλέψουμε, από σήμερα κιόλας, με όλες μας τις δυνάμεις, ενάντια σ' εκείνα τα μέτρα, που με τη βοήθειά τους ο καπιταλισμός αυξάνει την αθλιότητα των εργατών.

Μπορεί κανείς να ελπίζει ότι στους προσεχείς μήνες το Κομμουνιστικό Κόμμα θα νικήσει ταυτόχρονα τη σοσιαλδημοκρατία και το φασισμό; κανένας ομαλά σκεπτόμενος άνθρωπος, που ξέρει να διαβάσει και να μετράει, δεν θα τολμήσει να το ισχυριστεί. Πολιτικά το ζήτημα μπαίνει κάπως έτσι: μπορούμε τώρα, στους προσεχείς λίγους μήνες, δηλαδή με τη σοσιαλδημοκρατία πολύ εξασθενημένη, αλλά ακόμα (δυστυχώς) πολύ ισχυρή, να αποκρούσουμε νικηφόρα το φασισμό; Η Κεντρική Επιτροπή απαντάει

αρνητικά. Ο Ταίλμαν θεωρεί τη νίκη του φασισμού αναπόφευκτη.

Ακόμη μια φορά: Η ρώσικη πείρα!

Για να εκφράσω τη σκέψη μου όσο είναι δυνατόν πιο καθαρά και συγκεκριμένα, θα ξαναγυρίσω και πάλι στην πείρα από το κίνημα του Κορνίλωφ. Στις 26 Αυγούστου (με το παλιό ημερολόγιο) του 1917, ο στρατηγός Κορνίλωφ οδήγησε το Σώμα των Κοζάκων του και μια άγρια μεραρχία ενάντια στην Πετρούπολη. Στο πηδάλιο της εξουσία βρισκόταν τότε ο Κερένσκυ, λακές της μπουρζουαζίας και κατά τα τρία τέταρτα συνένοχος του Κορνίλωφ. Ο Λένιν κρυβότανε ακόμα γιατί τον κατηγορούσαν πως ήταν στην υπηρεσία των Γερμανών αυτοκρατόρων, των Χεοντζόλλερν. Με την ίδια κατηγορία, τον ίδιο καιρό, βρισκόμουν κι εγώ φυλακισμένος και σε απομόνωση στις φυλακές του «Κρέστνυ». Πως αντιμετώπισαν, λοιπόν, αυτό το πρόβλημα οι μπολσεβίκοι; Είχαν κι αυτοί ένα δίκιο να πούνε: «Για να νικήσουμε τη συμμορία του Κορνίλωφ πρέπει να νικήσουμε τη συμμορία του Κερένσκι. Αυτό το είχαν πει περισσότερο από μια φορά, γιατί ήταν σωστό και αναγκαίο για την κατοπινή τους προπαγάνδα. Αλλά αυτή ήταν ολότελα ανεπαρκές για να αντισταθούν στον Κορνίλωφ, στις 26 του Αυγούστου και στις ημέρες που ακολούθησαν, για να τον εμποδίσουν να σφάξει το προλεταριάτο της Πετρούπολης. Γι' αυτό οι μπολσεβίκοι δεν αρκέστηκαν σε μια γενική έκκληση προς τους εργάτες και τους στρατιώτες ν' αποσπαστούν από τους συμφιλιωτές και να υποστηρίξουν το κόκκινο ενιαίο μέτωπο των μπολσεβίκων. Όχι, οι μπολσεβίκοι πρότειναν ενιαίο μέτωπο πάλης στους μενσεβίκους και στους σοσιαλεπαναστάτες και δημιούργησαν ενωμένοι μαζί τους κοινές οργανώσεις για τον αγώνα. Αυτό ήταν σωστό ή ήταν λαθεμένο; Ας απαντήσει ο Ταίλμαν σ' αυτό. Για να δείξω ακόμα περισσότερο καθαρά που βρίσκονταν τα πράγματα με το ενιαίο μέτωπο, θ' αναφέρω το ακόλουθο περιστατικό: μόλις αφέθηκα ελεύθερος, αφού τα συνδικάτα πλήρωσαν εγγύηση για την προσωρινή μου απόλυση, πήγα κατευθείαν στην Επιτροπή για την Εθνική Άμυνα, όπου συζητούσα και αποφάσιζα, για τα ζητήματα του αγώνα ενάντια στον Κορνίλωφ, με το μενσεβίκο Νταν και το σοσιαλεπαναστάτη Γκότς, συμμάχους του Κερένσκι, που με είχαν

κλείσει στη φυλακή. Αυτό ήταν σωστό ή ήταν λαθεμένο; Ας απαντήσει σ' αυτό ο Ρέμμελε.

Ο Μπρύνινγκ είναι το «μικρότερο κακό»; Η σοσιαλδημοκρατία υποστηρίζει τον Μπρύνινγκ, τον ψηφίζει και αναλαμβάνει γι' αυτόν την ευθύνη μπροστά στις μάζες στη βάση ότι η κυβέρνηση του Μπρύνινγκ είναι το «μικρότερο κακό». Η Ρόττε Φάνε δοκιμάζει να μου φορτώσει την ίδια άποψη στη βάση ότι εκφράστηκα ενάντια στην ηλίθια και ατιμωτική συμμετοχή των κομμουνιστών στο δημοψήφισμα του Χίτλερ. Αλλά μήπως η Γερμανική Αριστερή Αντιπολίτευση κι εγώ προσωπικά ζητήσαμε από τους κομμουνιστές να ψηφίσουν και να υποστηρίξουν τον Μπρύνινγκ; Εμείς οι μαρξιστές θεωρούμε τον Μπρύνινγκ και τον Χίτλερ, ακόμα και τον Μπράουν σαν συστατικά μέρη ενός και του ίδιου συστήματος. Το ζήτημα ποιος απ' όλους αυτούς είναι το μικρότερο κακό, δεν έχει νόημα, γιατί το σύστημα που πολεμάμε έχει ανάγκη απ' όλα αυτά τα στοιχεία. Αλλά τα στοιχεία αυτά βρίσκονται προσωρινά σε σύγκρουση μεταξύ τους και το κόμμα της εργατικής τάξης πρέπει να επωφεληθεί από αυτές τις συγκρούσεις προς το συμφέρον της Επανάστασης.

Υπάρχουν εφτά νότες στη μουσική κλίμακα. Το ζήτημα ποια απ' αυτές τις νότες είναι καλύτερη» -το ντο, το ρε ή το σολ- είναι χωρίς νόημα. Ο μουσικός όμως πρέπει να ξέρει πότε και ποιο πλήκτρο πρέπει να χτυπήσει. Το αφηρημένο ζήτημα ποιο είναι το μικρότερο κακό -ο Μπρύνινγκ ή ο Χίτλερ- είναι ακριβώς χωρίς νόημα. Χρειάζεται να ξέρουμε ποιο από αυτά τα πλήκτρα πρέπει να χτυπήσουμε. Δεν είναι καθαρό;

Για τους στενοκέφαλους ας δώσουμε άλλο ένα παράδειγμα. Αν ένας από τους εχθρούς μου με ποτίζει με μικρές καθημερινές δόσεις από δηλητήριο κι ένας άλλος από την άλλη μεριά ετοιμάζεται να με πυροβολήσει κατάστηθα. Θα κοιτάξω πρώτα να ρίξω από τα χέρια του δεύτερου εχθρού το πιστόλι, γιατί αυτό μου δίνει την ευκαιρία να απαλλαγώ κι από τον πρώτο εχθρό. Αλλά αυτό δεν σημαίνει καθόλου πως το δηλητήριο είναι «μικρότερο κακό» από το πιστόλι.

*

*

*

Η δυστυχία βρίσκεται ακριβώς στο γεγονός ότι οι ηγέτες του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος τοποθετήθηκαν στο ίδιο επίπεδο με τη σοσιαλδημοκρατία, αλλά με αντίστροφη τοποθέτηση: η σοσιαλδημοκρατία ψηφίζει υπέρ του Μπρύνινγκ, θεωρώντας τον σαν το μικρότερο κακό. Οι κομμουνιστές, από την άλλη μεριά, που αρνούνται να δώσουν την εμπιστοσύνη τους είτε στον Μπράουν είτε στον Μπρύνινγκ με οποιοδήποτε τρόπο (κι αυτό είναι πέρα για πέρα σωστό), κατεβαίνουν στους δρόμους για να υποστηρίξουν το δημοψήφισμα του Χίτλερ, δηλαδή την απόπειρα των φασιστών ν' ανατρέψουν τον Μπρύνινγκ. Έτσι όμως αναγνώρισαν τον Χίτλερ σαν το μικρότερο κακό, γιατί η νίκη του δημοψηφίσματος θα έφερνε στην εξουσία όχι το προλεταριάτο, αλλά το Χίτλερ. Μα την αλήθεια, είναι οδυνηρό να χρειάζεται να συζητάει κανείς τέτοια αλφαβητικά θέματα! Είναι θλιβερό, πραγματικά πολύ θλιβερό, να βλέπεις μουζικάντες, σαν το Ρέμμελε, να μην μπορούν να κάνουν διάκριση ανάμεσα στις νότες και να χτυπάνε με τις μπότες τους μαζί και ταυτόχρονα όλα τα πλήκτρα.

Δεν πρόκειται για τους εργάτες που έχουν εγκαταλείψει ήδη τη σοσιαλδημοκρατία, αλλά για κείνους που εξακολουθούν ακόμα να παραμένουν σ' αυτήν

Οι χιλιάδες και χιλιάδες των Νόσκε, Βελς και Χίλφερνπνγκ προτιμούν, σε τελευταία ανάλυση, το φασισμό από τον κομμουνισμό. Για να γίνει όμως αυτό πρέπει ν' αποσπαστούν μια για πάντα από τους εργάτες σήμερα δεν βρισκόμαστε ακόμα σ' αυτή την κατάσταση. Σήμερα η σοσιαλδημοκρατία σαν σύνολο, με όλους τους εσωτερικούς ανταγωνισμούς της, βρίσκεται σε οξεία διαμάχη με τους φασίστες. Το καθήκον μας είναι να επωφεληθούμε από αυτή τη διαμάχη κι όχι να ενώσουμε τους αντιπάλους εναντίον μας.

Το μέτωπο πρέπει να στραφεί τώρα ενάντια στο φασισμό. Κι αυτό το κοινό μέτωπο άμεσης πάλης ενάντια στο φασισμό, αγκαλιάζοντας όλο ο προλεταριάτο, πρέπει να χρησιμοποιηθεί και στον αγώνα ενάντια στη σοσιαλδημοκρατία από τα πλάγια, αγώνα που δεν θα είναι γι' αυτό λιγότερο αποτελεσματικός.

Πρέπει να δείξουμε στην πράξη πως είμαστε πάντοτε πρόθυμοι να

κάνουμε μπλοκ με τους σοσιαλδημοκράτες ενάντια στους φασίστες σε όλες τις περιπτώσεις που θα δέχονταν ένα τέτοιο μπλοκ. Λέγοντας στους σοσιαλδημοκράτες εργάτες: «παραμερίστε τους ηγέτες σας κι ελάτε στο «ακομμάτιστο» μας ενιαίο μέτωπο», προσθέτουμε ακόμα μια κούφια φράση σε χίλιες άλλες. Πρέπει να ξέρουμε πως ν' αποσπάσουμε τους εργάτες από τους ηγέτες τους μέσα στην πράξη. Και η πράξη σήμερα είναι ο αγώνας ενάντια στο φασισμό. Υπάρχουν και θα υπάρξουν ασφαλώς σοσιαλδημοκράτες εργάτες έτοιμοι να παλέψουν χέρι με χέρι με τους κομμουνιστές εργάτες ενάντια στους φασίστες, αδιαφορώντας για τις διαθέσεις κι ακόμα ενάντια στις διαθέσεις των σοσιαλδημοκρατικών οργανώσεων. Με τέτοια προχωρημένα στοιχεία είναι ολοφάνερα αναγκαίο ν' αποκαταστήσουμε τους πιο στενούς δεσμούς. Αυτή τη στιγμή όμως τα στοιχεία αυτά δεν είναι πολυάριθμα. Ο Γερμανός εργάτης έχει διαπαιδαγωγηθεί με το πνεύμα της οργάνωσης και της πειθαρχίας. Αυτό έχει τις δυνατές και τις αδύνατες πλευρές του. Η καταπληκτική πλειονότητα από τους σοσιαλδημοκράτες εργάτες θα παλέψει ενάντια στους φασίστες, αλλά για την ώρα τουλάχιστον μόνο με τις οργανώσεις της. Αυτό το στάδιο δεν μπορεί να υπερπηδηθεί. Πρέπει να βοηθήσουμε τους σοσιαλδημοκράτες εργάτες στην πράξη -μέσα σ' αυτή τη νέα και εξαιρετική κατάσταση- να ελέγξουν τι αξίζουν οι οργανώσεις και οι ηγέτες τους μέσα σ' αυτό τον αγώνα ζωής και θανάτου για την εργατική τάξη.

Πρέπει να επιβάλουμε στη σοσιαλδημοκρατία ένα μπλοκ ενάντια στους φασίστες

Το θλιβερό είναι πως μέσα στην Κεντρική επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος υπάρχουν πολλοί φοβισμένοι οπορτουνιστές. Έχουν ακούσει πως ο οπορτουνισμός συνίσταται στην αγάπη για τις συμμαχίες και γι' αυτό είναι ενάντια στις συμμαχίες. Δεν καταλαβαίνουν τη διαφορά, ας πούμε ανάμεσα σε μια κοινοβουλευτική συμφωνία και μια έστω περιορισμένη συμφωνία για έναν απεργιακό αγώνα ή την άμυνα των εργατών τύπου ενάντια στις φασιστικές συμμορίες.

Οι εκλογικές συμφωνίες, οι κοινοβουλευτικοί συμβιβασμοί

ανάμεσα στο επαναστατικό κόμμα και τη σοσιαλδημοκρατία ωφελούν, κατά κανόνα, τη σοσιαλδημοκρατία. Οι πρακτικές συμφωνίες για μαζικές κινητοποιήσεις, για αγωνιστικούς σκοπούς, είναι πάντα ωφέλιμες στο επαναστατικό κόμμα. Η Αγγλορωσική Επιτροπή υπήρξε μια απαράδεκτη μορφή συμμαχίας ανάμεσα σε δύο ηγεσίες πάνω σε μια κοινή πολιτική πλατφόρμα, αόριστη, απατηλή. που δεν δέσμευε κανένα για καμία δράση. Η διατήρηση αυτής της συμμαχίας, τον καιρό της γενικής απεργίας στην Αγγλία, όταν το Γενικό Συμβούλιο (των συνδικάτων) έπαιζε το ρόλο απεργοσπάστη, ήταν από την πλευρά των σταλινικών μια πολιτική προδοσία.

Καμία κοινή πλατφόρμα με τη σοσιαλδημοκρατία, ή με τους ηγέτες των γερμανικών συνδικάτων, καμία κοινή εφημερίδα, σημαία ή αφίσα! Να βαδίζουμε χωριστά, να χτυπάμε μαζί! Να συνεννοούμαστε μονάχα πως θα χτυπήσουμε. ποιόν θα χτυπήσουμε και πότε θα χτυπήσουμε! Μια τέτοια συμφωνία μπορεί να γίνει ακόμα και με τον ίδιο το διάβολο, τη γιαγιά του και με το Νόσκε και το Γκρεζίνσκυ ακόμα. Μ' έναν όρο: να μην μας δέσουν τα χέρια.

Τέλος χρειάζεται, χωρίς καμία αργοπορία, να επεξεργαστούμε ένα πρακτικό σύστημα από μέτρα -όχι απλώς για να «ξεσκεπάσουμε» τη σοσιαλδημοκρατία (μπροστά στους κομμουνιστές), αλλά για έναν αληθινό αγώνα ενάντια στους φασίστες. Μέσα σ' αυτό το πρόγραμμα πρέπει να αντιμετωπιστούν ζητήματα σαν αυτά: οργάνωση της άμυνας των εργοστασίων και της ανεμπόδιστης δραστηριότητας των εργοστασιακών επιτροπών, υπεράσπιση του απαραβίαστου των εργατικών οργανώσεων κι ιδρυμάτων κι ακόμα το ζήτημα για τις αποθήκες όπλων που μπορούν να λεηλατήσουν οι φασίστες και για τα μέτρα που πρέπει να παρθούν σε περίπτωση κινδύνου, δηλαδή η συντονισμός της δράσης των κομμουνιστών και σοσιαλδημοκρατικών τμημάτων στον αγώνα κτλ. κτλ.

Στον αγώνα ενάντια στο φασισμό οι εργοστασιακές επιτροπές κρατάνε μια εξαιρετικά σημαντική θέση. Εδώ χρειάζεται ένα πρόγραμμα δράσης εξαιρετικά φροντισμένο. Όλα τα εργοστάσια πρέπει να γίνουν αντιφασιστικά φρούρια, με τους ομαδάρχες τους και τι μαχητικές τους ομάδες. Πρέπει να έχουν το σχέδιο με τους φασιστικούς στρατώνες και τα κάθε λογής φασιστικά

ορμητήρια σε κάθε πόλη, σε κάθε τομέα. Οι φασίστες προσπαθούν να περικυκλώσουν τις εστίες επαναστατικής αντίστασης. Οι πολιορκητές πρέπει να πολιορκηθούν. Πάνω σ' αυτή τη βάση μια συμφωνία με τη σοσιαλδημοκρατία και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις δεν είναι μόνο επιτρεπτή. Είναι υποχρεωτική. Η απόρριψή της για «λόγους αρχής» (στην πραγματικότητα από γραφειοκρατική βλακεία ή ακόμα χειρότερο από δειλία) ισοδυναμεί με άμεση και κατευθείαν βοήθεια στο φασισμό.

Από το Σεπτέμβριο κιόλας του 1930, δηλαδή πριν από ένα χρόνο και τρεις μήνες έχουμε προτείνει ένα πρακτικό πρόγραμμα συμφωνιών με τη σοσιαλδημοκρατία («Η στροφή της Κομμουνιστικής Διεθνούς και η κατάσταση στη Γερμανία»). Τι έκανε προς αυτή την κατεύθυνση η ηγεσία; Σχεδόν τίποτα. Η Κεντρική επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος καταπιάστηκε με όλα, εκτός από κείνο που αποτελούσε το άμεσο καθήκον της. Πόσος πολύτιμος χρόνος, ανεπανόρθωτα χαμένος! Αληθινά, δεν απέμεινε και πολύς. Το πρόγραμμα δράσης πρέπει να είναι εντελώς πρακτικό, εντελώς συγκεκριμένο, εύστοχο, χωρίς καμία τεχνητή «διεκδίκηση», χωρίς υστεροβουλία, έτσι που κάθε σοσιαλδημοκράτης εργάτης να μπορεί να πει στον εαυτό του. αυτό που προτείνουν οι κομμουνιστές είναι πέρα για πέρα αναγκαίο για τον αγώνα ενάντια στο φασισμό. Πάνω σ' αυτή τη βάση, με το παράδειγμα μπορούμε να τραβήξουμε τους εργάτες κοντά μας και να κριτικάρουμε τους ηγέτες του που αναπόφευκτα θα φέρνουν εμπόδια και θα χρησιμεύουν σαν φρένο. Μόνο πάνω σ' αυτό το δρόμο είναι δυνατή η νίκη.

Ένα καλό απόσπασμα από τον Λένιν

Στους σημερινούς επίγονους, δηλαδή τους κακούς μαθητές του Λένιν, αρέσει να καλύπτουν τα κενά τους σε όλες τις περιπτώσεις με παραθέσεις από τον Λένιν, συχνά ολότελα άσχετες. Για τους μαρξιστές τα ζητήματα δεν λύνονται με περικοπές, αλλά με τη σωστή χρησιμοποίηση της μεθόδου. Αν οδηγείται κανείς από τη σωστή μέθοδο, δεν είναι δύσκολο να βρει και μα κατάλληλη περικοπή. Γράφοντας παραπάνω για την αναλογία με την εξέγερση του Κορνίλοφ, σκέφτηκα πως θα μπορεί

να βρει κανείς ασφαλώς στον Λένιν κάποια θεωρητική διευκρίνιση για το μπλοκ μας με τους συμφιλιωτές στον αγώνα ενάντια στον Κορνίλοφ. Και να που την βρήκα πραγματικά, στο δεύτερο μέρος του 14ου τόμου της ρωσικής έκδοσης των «Απάντων» του, σ' ένα γράμμα προς την Κεντρική Επιτροπή, γραμμένο στις αρχές του Σεπτέμβρη του 1917:

«Ακόμα και τώρα, δεν πρέπει να υποστηρίζουμε την κυβέρνηση Κερένσκι. Κάτι τέτοιο θα ήταν χωρίς αρχές. Μπαίνει το ερώτημα: είναι λοιπόν δυνατό να μην πολεμήσουμε ενάντια στον Κορνίλοφ; Σίγουρα και θα πολεμήσουμε. Αλλά αυτό δεν είναι το ίδιο πράγμα. Υπάρχει ένα όριο και σ' αυτό. Μερικοί μπολσεβίκοι το ξεπερνούν πέφτοντας στο «συμφιλιωτισμό» κι αφήνουν τον εαυτό τους να παρασυρθεί από το ρεύμα των γεγονότων.

Θα πολεμήσουμε και πολεμάμε τον Κορνίλοφ, αλλά δεν θα υποστηρίξουμε τον Κερένσκι, αντίθετα θα αποκαλύψουμε την αδυναμία του. Η διαφορά είναι λεπτή, αλλά είναι πολύ σημαντική και δεν πρέπει να τη λησμονήσουμε. Σε π συνίσταται, λοιπόν, η αλλαγή της τακτικής μας μετά την εξέγερση του Κορνίλοφ;

Στο ότι **αλλάζουμε τη μορφή της πάλης ενάντια στον Κερένσκι**. Χωρίς ν' αδυνατίσουμε έστω κατά μια νότα την εχθρότητα μας απέναντι του, χωρίς ν' ανακαλέσουμε έστω και μια λέξη απ' όσα έχουμε πει εναντίον του, χωρίς να εγκαταλείψουμε το καθήκον ν' ανατρέψουμε τον Κερένσκι, λέμε: **πρέπει να λογαριάσουμε τη στιγμή, δεν θ' ανατρέψουμε τώρα τον Κερένσκι**. Αντικρίζουμε το πρόβλημα της πάλης εναντίον του διαφορετικά: **θα υπογραμμίσουμε την αδυναμία και τις ταλαντεύσεις του Κερένσκι στο λαό** (που παλεύει ενάντια στον Κορνίλοφ)».

Δεν προτείνουμε τίποτα διαφορετικό. Πλήρης ανεξαρτησία της κομμουνιστικής οργάνωσης και του τύπου της, πλήρης ελευθερία στην κομμουνιστική κριτική, τόσο απέναντι στη σοσιαλδημοκρατία όσο κι απέναντι στα συνδικάτα. Μονάχα αξιοπεριφρόνητοι οπορτουνιστές μπορούν να δεχτούν περιορισμούς στην ελευθερία του Κομμουνιστικού Κόμματος (όπως έγινε με την είσοδο στο Κουόμιντανγκ). Δεν ανήκουμε σ' αυτούς.

Τίποτα δεν θα ανακαλέσουμε από την κριτική μας για τη σοσιαλδημοκρατία. Τίποτα δεν θα ξεχάσουμε απ' όσα έχουν γίνει. Όλος ο ιστορικός λογαριασμός, ακόμα κι ο λογαριασμός

για τον Καρλ Λήμπνεχτ και τη Ρόζα Λούξεμπουργκ, θα παρουσιαστεί την κατάλληλη στιγμή, όπως εμείς οι Ρώσοι μπολσεβίκοι παρουσιάσαμε στο τέλος ένα γενικό λογαριασμό στους μενσεβίκους και τους σοσιαλεπαναστάτες για τις παγίδες, τις συκοφαντίες, τις φυλακίσεις και τις δολοφονίες εργατών, στρατιωτών και χωρικών. Αλλά τους παρουσιάσαμε το γενικό λογαριασμό μας δύο μήνες αργότερα, αφού τακτοποιήσαμε ένα μικρότερο λογαριασμό ανάμεσα στον Κερένσκι και τον Κορνίλοφ, ανάμεσα στους «δημοκράτες» και τους φασίστες για ν' αποκρούσουμε σίγουρα τους φασίστες. Μονάχα χάρη σ' αυτές τις περιστάσεις νικήσαμε.

Όταν η Κεντρική Επιτροπή του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος υιοθετήσει τη θέση που εκφράζεται στην παραπάνω περικοπή του Λένιν, θ' αλλάξει μονομιάς και στο σύνολο του ο τρόπος προσέγγισης των σοσιαλδημοκρατικών μαζών και των συνδικάτων. Αντί να γράφουν άρθρα και να βγάζουν λόγους που πείθουν μονάχα όσους έχουν ήδη πεισθεί, οι δημεγέρτες θα βρουν μια κοινή γλώσσα με νέες εκατοντάδες χιλιάδες και εκατομμύρια εργάτες. Η διαφοροποίηση μέσα στη σοσιαλδημοκρατία θα γίνεται με γρήγορα βήματα. Οι φασίστες θα νιώσουν αμέσως πως δεν θα έχουν μονάχα να νικήσουν τον Μπρύνινγκ, τον Μπράουν και τον Βελς, αλλά θα έχουν να διεξάγουν έναν ανοιχτό αγώνα ενάντια στο σύνολο της εργατικής τάξης. Και πάνω σ' αυτό το επίπεδο θ' αρχίσει μια βαθιά διαφοροποίηση και μέσα στο φασισμό. Μόνο πάνω σ' αυτό το δρόμο είναι δυνατή η νίκη.

Αλλά πρέπει να τη **θέλουμε** αυτή τη νίκη. Δυστυχώς ανάμεσα στους κομμουνιστές υπαλλήλους υπάρχουν αρκετοί φοβισμένοι καριερίστες και μανδαρίνοι, που αγαπούν τη θεσούλα τους, τα εισοδήματά τους και πάνω απ' όλα τη ζωούλα τους. Αυτά τα πλάσματα έχουν πολύ την τάση ν' απαγγέλλουν υπεραριστερές φράσεις που από κάτω κρύβουν μια στρεβλωμένη και αξιοθρήνητη μοιρολατρία. «Χωρίς να νικήσουμε τη σοσιαλδημοκρατία, δεν μπορούμε να παλέψουμε το φασισμό» είπε ένας τέτοιος φοβερός επαναστάτης και γι' αυτό το λόγο... ετοίμασε το διαβατήριό του για το εξωτερικό.

Κομμουνιστές εργάτες, εσείς είστε εκατοντάδες, χιλιάδες,

εκατομμύρια, εσείς δεν μπορείτε να φύγετε για πουθενά, δεν υπάρχουν αρκετά διαβατήρια για σας. Αν ο φασισμός ανέβει στην εξουσία, θα περάσει σαν ένα τρομερό τανκ από τη ραχοκοκαλιά σας και πάνω από το κεφάλι σας. Δεν υπάρχει σωτηρία για σας άλλη από την ανελέητη πάλη. Και τη νίκη μπορεί να τη φέρει μονάχα η αγωνιστική ενότητα με τους σοσιαλδημοκράτες. Κομμουνιστές εργάτες, βιαστείτε, ο καιρός που σας μένει είναι λίγος!

Λέον Τρότσκι

8 Δεκέμβρη 1931